

پوښتنی

- ۱- د خدای په لاره کی هجرت کول څه شی دی ؟
- ۲- هجرت څه ته وایي ؟
- ۳- زموږ پيغمبر له کوم ځای نه کوم ځای ته هجرت کړی وو ؟
- ۴- زموږ پيغمبر د څه د پاره له مکې معظمې نه هجرت کړی وو ؟
- ۵- موږ د چا د ظلم له لاسه هجرت کړی دی ؟
- ۶- موږ د څه د پاره هجرت کړی دی ؟

جهاد

د خدای جل جلاله د دین د لوړوالی اوساتنې د پاره په
خان، مال، ژبه او قلم کونښن کولو ته جهاد وایي .
جهاد زموږ په دین کېنې یو لوړ عبادت دی . د خدای
درضا د پاړ جهاد کول د پیر ثواب لري . جهاد د دین د ساتنې
د پاره یوه ښه لاره ده . خدای پاک موږ مسلمانانو ته
د جهاد امر کړی دی . زموږ پیغمبر صلی الله علیه و آله وسلم د کافرانو سره
جهاد کاوه او موږ به یې د جهاد لار ښوونه کړې ده ، ځکه
نو جهاد په موږ مسلمانانو تر قیامت په پورې فرض
دی . موږ هم باید دخپل دین د لوړوالی اوساتنې
په خاطر د دین د دښمنانو سره په سراو مال جهاد
وکړو او خپله پاکه اسلامی خاوره آزاد وسانو .
دهیواد، ملت او دین دښمنان پری نږدوچی
په دی پاکه اسلامی خاوره کې فساد وکړی . د اسلام

پاک سپیڅلی بیرغ په خپله اسلامي خاوره کښې لوړ
 وساتو او اسلامي شریعت په هغه کې جاری کړو.
 لوی خدای جل جلاله دې په دې لاره کښې موږ ته بری
 راپه برخه کړي. (آمین)

- ۱- جهاد څه ته وايي ؟
 - ۲- جهاد زموږ په دین کې څه ډول عبادت دی ؟
 - ۳- د دین د ساتنې د پاره کومه لاره غوره ده ؟
 - ۴- د جهاد کولوا موږ ته څا کړی دی ؟
 - ۵- موږ د کافرانو سره څرنگه جهاد وکړو ؟
- لاندې جملې پوره کړی :
- جهاد پر موږ ، دې .

اودس

کله چی یو مسلمان دلمانځه (اراده) وکړي نو لومړي باید له خپل بدن څخه منکاره ناپاکي لری کړي او بیا به اودس وکړي. حکم چی اودس دلمانځه دا کولو دپاره شرط او فرض دی.

دلته دی بشورونکی، شاگردونه دقتون دپاره دا داسه فضایل په ماده ژبه بیان کړي او دوی دی وپوهی چی دغه کار په دنیا کی د انسان د نظافت، صحت مند ی او د خلق د علاقندی سبب گرځي او په آخرت کښی د جنت او د الله د نعمت مستحق. دیوایت لکه: (إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَ يُحِبُّ الْمُكْمِلِينَ) او دیو ترغیبی حدیث مفہوم ورته وړای. لکه: (قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِذَا تَوَضَّأَ الْعَبْدُ، فَتَمَضَّضَ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ فِيهِ، فَإِذَا اسْتَنْشَرَ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ أَنْفِهِ، فَإِذَا غَسَلَ وَجْهَهُ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ وَجْهِهِ، حَتَّى يُخْرِجَ مِنْ حَتَّى اسْتَفْرَغَ عَيْنَيْهِ، فَإِذَا غَسَلَ يَدَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ يَدَيْهِ حَتَّى يُخْرِجَ مِنْ عَيْنَيْهِ عَيْنَيْهِ، فَإِذَا اسْتَفْرَغَ بَرَأَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ بَرَأَيْهِ حَتَّى يُخْرِجَ مِنْ أُذُنَيْهِ، فَإِذَا غَسَلَ رِجْلَيْهِ خَرَجَتِ الْخَطَايَا مِنْ رِجْلَيْهِ حَتَّى يُخْرِجَ مِنْ عَيْنَيْهِ عَيْنَيْهِ ثُمَّ كَانَ مُشْبِعًا إِلَى الْمَسْجِدِ وَصَلَاتُهُ نَافِلَةٌ (رواه مالک، والنسائي، وابن ماجه، والعالم ٤٠)

۱۰. استنجا کول د ظاهري غاسمت په لری کولو کښی شامل دی. محرم استاد به شاگردانو ته دا استنجا کولو حکم او ترتیب په نظری توگه وښی.

داوداسه ترتيب

۱- لومړی به داوداسه د پاره نیت وکړي .

« اودس کوم چې پاک شم اولموخ راته رواشي »

اوپایه لاندی ترتیب سره اودس وکړي !

۲- بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ ُ به ووايي .

۳- دواړه لاسونه به ترموند وپورې درې ځلې پرمینځي .

۴- مسواک یادشهادت گوته به په خوله کی ووهي ،

اوپه بنی لاس به دری کرته خولي ته اوږه واچوي او

غرغره به وکړي .

۱. محترم ښوونکی صاحب شاکر دانونه د مسواک وهلو، ثواب او گټې بیان کړی اوږه

پوهوی چې که مسواک نه وی، نو د شهادت گوته دی په خوله کې ووهی او هم

دی د شهادت گوته چې مسواکي گوته ورته هم ویلي شي وروپېژني .

۵. په بني لاس به دري كړته په پوزه كښي اوبه واچوي

اوپه چپ لاس به پوزه موندل كړي اوپاكه به يې پر مينځي .

۶. درې حله به ټول مخ په دواړو ولاسونه پر مينځي .

« مخ د تندي د وېستانو د شنه كيدوله حايه خڅه تر

زني لاندې اود يو غوږ د نرۍ خڅه د بل غوږ تر

نرۍ پوري دي . »

۷. كه بزيړه كنه وي نو خلال به يې وكړي او كه ننگري وي

نو كوښښ وكړي چې د وېستانو بېخوته اوبه ورسيزي .

۸. بيا به دواړه لاسونه ، لومړۍ بني لاس او بيا به كښ

لاس د څنگلوسره پر مينځي .

۹. د لاسونو گوټي به خلال كړي ، كه چيرې گوته ، بنگري

اوکری پی په لاس وي ، له خپلو ځایو څخه به یې ښکته

پورته وخنزوی تر څو ترې لاندی ځایونه لاندې شي .

۱۰- بیا به دواړه لاسونه لاندې کړی او قول سر به له و له تر آخره پوری مسح کړی

۱۱- بیا به په غټواو مسواکي گوټو د غوټو نو ظاهري او دننه برخه مسح کړی .

۱۲- بیا به لاسونه لاندې کړی او د هر لاس د درې گوټو په شاه په غاړه

مسح کړی .

۱۳- بیا به دواړه پښې ، لومړی پښی او بیا به کښه پښه د ښکرو ۷

(بجلکو) سره درې ، درې کرته پر مخی او د پښو گوټی به خلال

نوټ :- ښوونکی صاحب به د زده کوونکوپه وړاندی اودس وکړی .

۲- شاگردانوته به د سر د مسحی طریقه عملاً وروښی .

۲- ښوونکی صاحب به د زده کوونکی ځای په ځای داوداسه په عملی طریقه باند

و پوهوی . ۲- ښوونکی صاحب به د زده کوونکی باندی په جلالتکه اودس وکړی .

تر خورده کوونکی داودس کولو عملی طریقی سره په مښه توگه آشنایي او شاگردان به

و پوهوی چی پلور دس کښی ، دایت شریف دلار ښوونی سره سم په ترتیب سره د مخ

لاسونه پر مخخل د سر مسح او پښی پر یوړل ، او هم پښی اندام لومړی کول ، او په پیر اندام

پسې د وچیدلو د مخه د بل اندام متصل (جوخت) پر مخخل مست دی

پوښتنی

۱. داوداسه د پیل نه لومړی باید څه وشي ؟
۲. داوداسه نیت څرنگه دی ؟
۳. د مخ پریمنځلو حدونه وښایاست ؟
۴. که د چاپه لاس کوته بنګری یا ګری وي ، نو داوداسه په وخت کښی باید څه وکړي ؟
۵. په داوداسه کی د غرو د پریمنځلو ترتیب وښایاست .
۶. په داوداسه کښی کوم غړی مسح کړي ؟
۷. هغه اندامونه چی په داوداسه کی پریمنځل کړي وښایاست .
۸. کوم ځایونه په داوداسه کښی خلال کړي ؟

د ۱۶ مخ د پاورقی پرله پسې :

او همدا رنگه داوداسه په پای کښی دلاندی دعا وویل مستحبی او دیر قواب لری !

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ .

لمونخ^(۱)

لمونخ د اسلام د و همه بنا غوره عبادت او د مسلمان
او کافر د بيلتون نښه ده .

په شپه او ورځ کيڼي پنځه وخته لمونخ فرض دی .
دلمانځه دا کولو طريقه

وړو سته له هغې چې او دس بشپړ شي ، مخ په قبله به دريږي
او په زړه به خدای ته متوجه کيږي او دلمانځه نيت
به کوي او په لاندې ترتيب به لمونخ پيل کوي .

۱ - دواړه لاسونه به غونډو ته پورته کوي چې د لاسونو غټې
گوټې يې د غونډو تر منځ ورسې . تکبير تحریمه
« اللَّهُ أَكْبَرُ » به ووايي .

۱. استاد دی د شاگردانو د تشويق دپاره دغه لاندې آیاتونه او حديث په ساده ژبه بيان کړي .
[الف] اِنَّ الصَّلَاةَ فَتَنَةٌ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ [ب] قَدْ فَخَّرَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ
۳ تکبير اولی يا اخر میمه دی نر د کورونکی وپوهوی او د هغه فضیلت بیان کړی .

۲- لاسونه به را بنکته کوي او د نامه لاندی به بني لاس
 د کين لاس د پاسه په داسې ډول چې د بني لاس او بردي
 کوڅي د کين لاس د هډوکي پر تخته راشي. خچ او غټه
 گوته تري حلقه شي، بډی "او د ثاپه ويلو به پيل کوي.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ بِحَمْدِكَ وَتَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَى جَدُّكَ وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ ۝

وروسته به : اَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ۝
 بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ۝ وايي .

۱۱- که لمونځ کوونکی د بنځينه وي نو لاسونه په داسې حال کې چې بني لاس په کين لاس
 د پاسه وي، په سينه بډی .

۱۸ د مخ پر لاسي يا ورقي :
 [ج] عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ ذَكَرَ الصَّلَاةَ يَوْمًا فَقَالَ : مَنْ حَافِظٌ عَلَيْهَا
 كَانَتْ لَهُ ثَمَرَةٌ كَثِيرَةٌ هَذَا وَهَذَا يَوْمَ الْقِيَمَةِ ، وَمَنْ لَمْ يَحَافِظْ عَلَيْهَا لَمْ يَكُنْ لَهُ ثَوْرٌ وَلَا بَرَكَةٌ وَلَا نَجَاةٌ
 وَكَانَ يَوْمَ الْقِيَمَةِ مَعَ الْمَرْذُوقِ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَابْنِ الْإِنِّ خَلَفَ . رواه احمد والطبراني والبيهقي
 ۲- محترم بنوونکی دې د هر وخت دلخواه خذيت شاگردانوته وروښي .

۳- که لمونځ کوونکی د بنځينه وي نو په تکرار خريمه کبني لاسونه دا وږ ودره او وچتوي .

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
محفوظات

أَمَنْتُ	بِاللَّهِ
وَمَلِكِي	وَكُتِبَ
وَرُسُلِهِ	وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

وَالْقَدَرِ	خَيْرِهِ	وَمَشْرِ
مِنْ	اللَّهِ تَعَالَى	وَالْبَعْثِ
بَعْدَ الْمَوْتِ		

محترم استاد صاحب بہ دخل لزوم دیدلہ فی د دنیا تولہ ہفتہ و ساعۃ و خنہ یو
خہ وخت د امنت با اللہ حفظہ و رکری او بہ یاد و بہ تی نزدہ کر کتوہ و یادہ کرہی

بیابہ دفاتحی دسورۃ پہ لوستلو شروع کوی .

اَحْمَدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ ۝ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ۝
اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَاِيَّاكَ نَسْتَعِيْنُ ۝ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيْمَ صِرَاطَ
الَّذِيْنَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ ۝ غَيْرِ الْمَغْضُوْبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّيْنَ ۝

اوپہ پای کنبی آمین ، وای الہ دی وروستہ بہ دقران کرم
کم ترکم دری لنڈیا او بزدایت او یا یوہ سورۃ ولوی . مثلاً د

اخلاص سورۃ :

قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ ۝ اللّٰهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ وَلَمْ يَكُنْ لَهٗ كُفُوًا اَحَدٌ ۝
یا دفلق سورۃ :- قُلْ اَعُوْذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ ۝ مِنْ شَرِّ مَا خَلَقَ ۝ وَ
مِنْ شَرِّ عَامِقٍ اِذَا وَقَبَ ۝ وَمِنْ شَرِّ النَّفَّثَاتِ فِي الْعُقَدِ ۝ وَمِنْ شَرِّ حَاسِدٍ
اِذَا حَسَدَ ۝

۲ دامین معنی دادہ چی ، خدایہ نہ موز دعا قبولہ کری .
۳ - دفرمن دلا نفعہ پہ دیرل او غلورم رکعت کنبی دفاتحی شخصہ وروستہ کوم پہ سورۃ یا ایلت لوستل

۳- دسورق له لوستلو خفه وروسته به د (الله اکبر) په ویلو
 رکوع ته چي او په د وایر ولاسوه د نرنگو سترگي کلکي نيسي
 سر او ملا به یو برابری کم تر کمه دری ځای تسبیح
 «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمُ» به وایي .

۴- بیا به درکوع نه د «سَمِعَ اللهُ لِمَنْ حَمِدَهُ» په ویلو سر را پورته
 کوي او قومي ته به چي . سم دريزي او «رَبَّنَا اِنِّكَ الْحَمْدُ» به وایي .
 ۵- بیا به د (الله اکبر) په ویلو سره سجده ته چي اول به
 دواړه ننگونه بیا به لاسونه او بیا به د دواړو لاسونو تر منځ
 پوزه او وچولی پر ځمکه بزدی . گیده به له ورنو نو او څنگلي
 به له اړخونو خفه برته نيسي او د پښو پښي به پر ځمکه
 داسي ودروي چي دگوتو سر و نه قبلې ته مخامخ شي او
 کم تر کمه درې ځای به (سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى) وایي .
 ۶- بیا به له سجده نه ، لومړی وچولی (تندی) بیا

۱- که چیرته لمونځ کوونکی ښځینه وي نو گیده به له ورنو نو سره او څنگلي به له ږخونو سره
 پیوست وښلوي

پوزه او یا لاسونه او چتوی اود، اَللّهُ اَكْبَرُ، په ویلو سر
 به راپورته کړی او جلسې ته به راځي. په چپه پښه
 به کښني او بڼې پښه به دروي او یوه شپه به په تجلسه
 کی آرام کوي.

۷- بیا به دوهمی سجده ته د، اَللّهُ اَكْبَرُ، په ویلو
 سره ځي او د اولی سجده په شان به د سجده تسبیح
 وايي.

۸- وروسته به د، اَللّهُ اَكْبَرُ، په ویلو سره له سجده
 نه سر راپورته کوي اود دوهم رکعت د پاره هم درېږي.
 دوهم رکعت :

۹- دوهم رکعت به په (بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ) او
 اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ شروع او د لومړی رکعت په شان یې ادا کوي.

۱۰- منځینه لمونځ کوونکی به د دواړو پښو خواته ریاسی او په چپه خوا به جوخته کښي.

۱۱- دغه له اولی سجده څخه وروسته نامستی ته جلسه وايي.

۱- کله چې پي د دوهم رکعت د دوهمې سجدي
 خه د (الله اکبر) په ويلو سر را پورته کړ، د جلسې په
 شان به بني پښه دروي او په چپه پښه به په (قعد)
 کښي او تشهد ولولي.

تشهد

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَاةُ وَالطَّيِّبَاتُ السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ
 اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ السَّلَامُ عَلَيْنَا عَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ أَشْهَدُ أَنْ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

۱- که چيري لمونځ دوه رکعتي وي لکه د سهار لمونځ،
 نو د تشهد نه وروسته به درود لولي.

درود

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى
 آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

۱- که لمونځ گورونکی د پنځينه وي نو د واپړ پښي به بني خوا ته د پاسي او په کښي خوا به کښي
 داسي کښي منلو ته (تورک) ويل کيږي

اَللّٰهُمَّ بَارِكْ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَعَلٰى اٰلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلٰى اِبْرٰهِيْمَ وَعَلٰى اٰلِ اِبْرٰهِيْمَ
اِنَّكَ حَمِيْدٌ مَّجِيْدٌ ۞

اوورپي به دعا رولي .

دُعاء

اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا اِنَّا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَفِي الْاٰخِرَةِ حَسَنَةٌ وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

۱۲۔ بيا به له دعا خفه وروسته د السّلام عليكم ورحمة الله
په ويلوسره لومړی نبی خواته او بيا کښي خواته مخ اړوی
او السّلام عليكم ورحمة الله به تکراروي . او که
چري لمونځ له دوه رکعتونه زيات وي ، نو د تشهد نه وروسته
به ده الله اُصبر . په ويلوسره قيام ته يا خيربي ، او پاتي
رکعتونه به د دوهم رکعت په شان اداء کوي او بيا به وروستی
قعدې ته ټي . تشهد ، سرود او دعا به لولي او د سلام
په گرزولو به لمونځ پای ته رسوي .

۱. محترم استاد به شاگردان پوهوي چې په غیر فرضي لمونځ کې پاتي رکعتونه د دوهم رکعت په شان پاکيزه
اوپه فرضي لمونځ کې پاتي رکعتونه تش دی يعنې يوازې فاتحه به لولي او بل سره به ورسره نه لولي پاتي به ۲۴

پوښتنې

- ۱- لموځ د اسلام خوومه بڼه ده ؟
- ۲- د مسلمان او کافر ، فرق په څه شی کېږي ؟
- ۳- په تکبیر تحریمه کېنې نارینه لاسونه کوم ځای ته اوجتوي ؟
- ۴- په تکبیر تحریمه کې مېنځه ، ترکومه ځایه لاسونه پورته کوي ؟
- ۵- نارینه به د تکبیر تحریمه نه وروسته لاسونه په کوم ځای او څرنگه ږدي ؟
- ۶- مېنځه له تکبیر تحریمه نه وروسته لاسونه په کوم ځای او څرنگه ږدي ؟
- ۷- ثناء په کوم وخت کېنې ویل کېږي ؟

۸۔ قومہ خہ ته وايي ؟

۹۔ جلسہ خہ ته وايي ؟

۱۰۔ ٻه دوهم رکعت کي دفاتحي سورة نه مخکی خہ

ويل کيري ؟

د ۲۲ مخ د پارقي پرله ٻسي :

محترم مڻرونگي دی زده کونکي وپوهوي چي د فرضي لمانځه نه وروسته
دي دادعاء ولوستل شي :

اَللّٰهُمَّ اَنْتَ السَّلَامُ وَمِنْكَ السَّلَامُ مُبَارَكْتَ رَبَّنَا وَتَعَالَيْتَ
يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ ط (رواه مسلم)

اوهم به زده کونکي پوه کړي چي د دعاء په وخت کي دواړه لاسونه د
اوږو په برابري د ټپي په شکل اوچت نيول اوله دعاء نه وروسته به
مخ راښکل مسونه طرېته ده .

دلہانچہ وختونہ

پرہر مسلمان پہ شپہ اوورخ کنبی پنچہ
وختہ لونج فرض عین دی چہ پہ لاندی
دول بیانیری :

۱۔ مہار

۲۔ ماسپنین

۳۔ مازدیگر

۴۔ ماننام

۵۔ ماخستن

دلہانچہ وختونہ

۱۔ دسبادلہانچہ وخت :

دصبح صادق سپڙه داغ دختلوسره
سم شروع کیری او دلتر ختلو پوره دوام لری .

۲۔ دماسپښین دلہانچہ وخت

دلرله نر زوال نه وروسته داصلي سيوري نه
پرته دهرشي دسيوري تردوه چندا دوه برابره
کيدوپوري دوام لری .

۱۱. فبرونگی صاحب دې دصبح صادق او صبح کاذب په باره کښې شاگردانوته

معلومات ورکړي .

۱۲. کله چې لمر د آسمان په نيمايي نه دغرب لمر پرياته، خواته ورواړی دغه وخت ته نر زوال

ویل کړی .

۱۳. کله چې لمر د آسمان په نيمايي کې وي . په دې وخت کې هرشي لږ شان سيوری

لري چې همدغه لږ سيوری ته اصلي سيوری وايي

۳ - دماز دیگر دلها نحه وخت

دهر شي د اصلی سیوری نه پرته د سیوری
له دوه چنده دوه برابره کید وڅخه شروع اود
لر تر پریوتلو پوری دوام لری .

۴ - دما بنام دلها نحه وخت

دلهر پریوتلو څخه شروع اود شفق تر ورکیدو
پوری دوام کوی .

۱) شفق هغه سپین والی دی چه دلهر پریوتلونه وروسته د آسمان په خنله
کتی د غروب (لر پریراته) وځوانه ښکاري .

الله جلّ جلاله

الله یودی .

مشریک اوساری نه لری . هجانه احتیاج
نه دی . مبه او بد قول د الله جلّ جلاله له لوری ټاکل
شویدی .

که الله ونه غواړي ، هغه کار نه کړي .
مونږ ټول د الله جلّ جلاله بندگان یوهغه زمونږ مولى
او واکدار دی .

مونږ دیو الله جلّ جلاله عبادت کوو ، بې له الله
څخه هیڅوک د عبادت وړ نه دی .

۵- دما خستن دلهانحه وخت

د شفق له ورکیدو څخه شروع او د سبا خستلو
پوری دوام کوي .

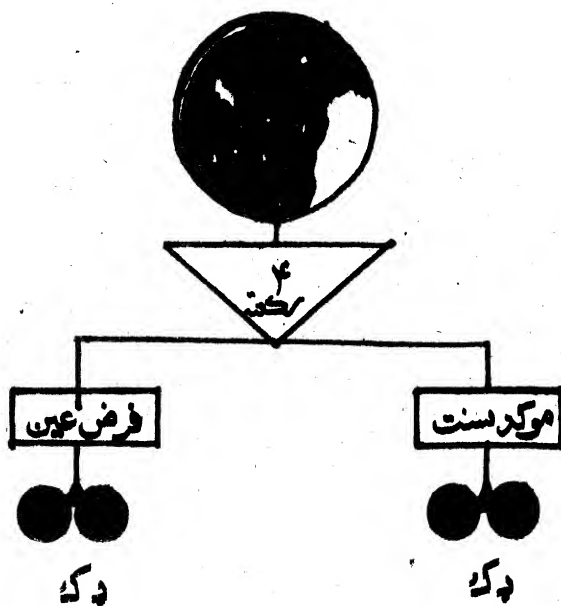
پوښتنی

- ۱- په هر مسلمان باندې په شپه او ورځ کښی څو
وخته لمونځ فرض دی ؟
- ۲- د سهار د لمانحه وخت وښایاست .
- ۳- د ما سپڼین د لمانحه اول او آخري وخت وښایاست .
- ۴- د ما زدیگر د لمانحه آخري وخت کوم دی ؟
- ۵- د ما بڼام د لمانحه وخت کله شروع او کله پای
ته رسیږي ؟
- ۶- د ما خستن د لمانحه لومړی وخت وښایاست .

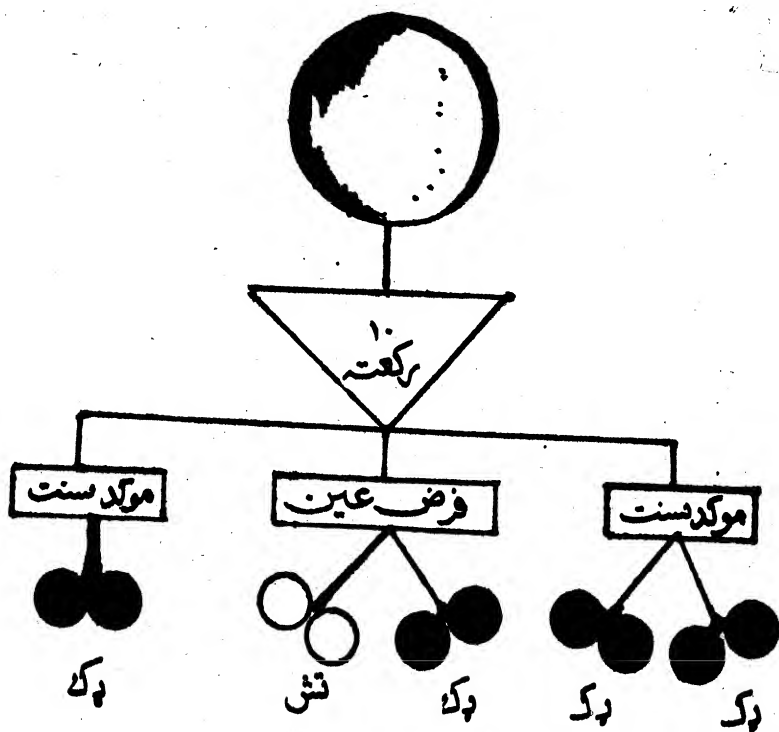
دلہانچہ درکعتونوشمیر

۱۔ دسہارلموئخ خاور رکعتہ دی .

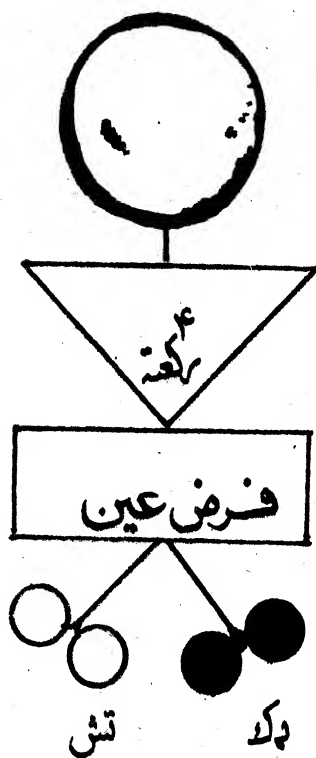
دوہ لومری رکعتونہ سنت ، اودوہ وروستی
رکعتونہ فرض دی .

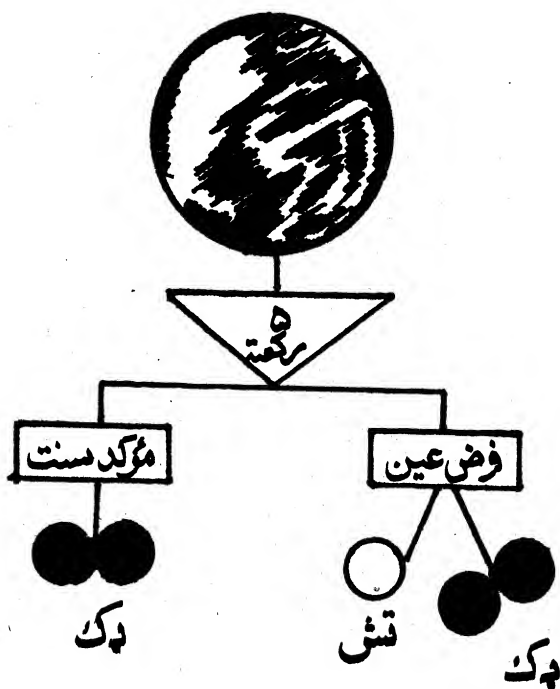
۲۔ دماسپین لہو نخ لس رکعتہ دی ۔
 لہری خلو رکعتہ سنت ، بیا خلو رکعتہ فرض
 اوورپی دودہ رکعتہ سنت دی ۔

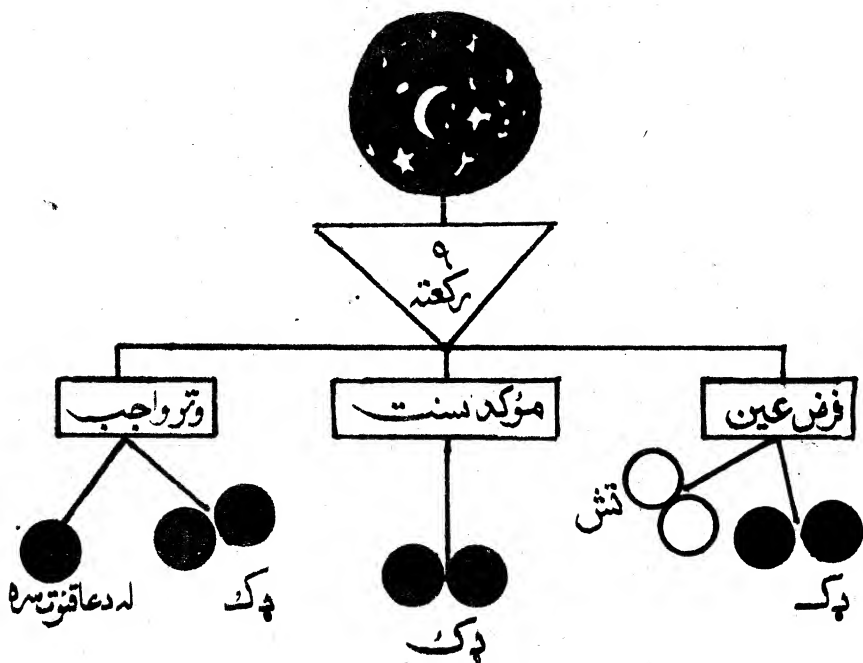
۳. دماز دیگر لمونځ څلور رکعتہ دی .
 ټول (څلور وارې) فرض دي .

۴- دما بنام لمونخ پنخه رکعتہ دی :
 لوہری دری رکعتہ فرض ، اوورپسی دوه رکعتہ
 سنت دي .

۵- دماخستن لمونځ نهه رکعته دی :
 لومړی څلور رکعته فرض بیا دوه رکعته سنت
 او ورپسې درې رکعته وټرو واجب دي .

- ۱- محترم بندي دی زده کړونکو ته د وټرو واجب ترتيب او د دعا قزته د لوستلو ځای
 عملاً وروښي .
- ۲- په چارونو کې به ورته د لمانځه د وختونو او رکعتونو په باره ګڼې مفصل معلومات
 ورکړي او زده کړونکي به ښه وپوهي .

پوښتنې

۱- د سهار لمونځ خورکته فرض او څو رکعته سنت دی ؟

۲- د ما سپین لمونځ څو رکعته فرض او څو رکعته سنت دی ؟

۳- د ما زدیگر لمونځ څو رکعته دی ؟

۴- د ما بڼام د لمانځه درکعتونو شمیر په جلا جلا ډول وواياست .

۵- د ما خستن د لمانځه د فرضواو سنتو رکعتونو شمیر وښاياست .

۶- و تر واجب څو رکعته دی او دعاء قنوت په کومه برخه کېږي لوستل کېږي ؟

محترم ښوونکی به زده کوونکو ته د یوه یوه لمانځه د چارټ ترسیم کولای وځای کړي .
ورکړی .

د جماعت لمانځ

د جماعت لمانځ موکدست دي .

او په جماعت سره لمانځ کول په یوازې لمانځ کولو
باندې نرمونې د پېغمبر د ویناله مخې او وېشت درجې
فضیلت لري .

د جماعت لمانځ د مسلمانانو ترمنځ ، مینه ، محبت
او اتفاق زیا قوي .

د جماعت د لمانځه په کولو سره مسلمانان یو د بل له
حاله څخه خبریږي ، او یو د بل سره مرسته کوي .
نوموړته لازمه ده چې تروسه ورسه کوبښئ
وګروچي د جماعت لمانځ ته ځان ورسوو .

محترم استاد دې شاګردانوته سنت شرح کړي اود موکدست په معنی دې هم
پوهوي .

دجماعت دلمانځه داء کولو ترتیب

کله چې دلمانځه وخت داخل شو، اذان کړي،
خو مسلمانان خبر شي او دجماعت دلمانځه داء
کولو دپاره مسجد ته راشي، کله چې مسجد ته
راغلل، اقامت ویل کړي .

پدې وخت کې دې لمونځ کوونکي په برابر و صفونو
کښې اوږه په اوږه ودریږي .

واړه هلکان به د لویانو په صف کې نه درېږي
، په آخر کې بدرېږي .

امام به په زور الله اکبر وايي او مقتديان به

بي ورو وايي ، او بیا به امام او مقتديان دواړه

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ تر آخره پوری د حان سره ورو
وايي. وروسته به امام قرائت وايي او

به چپ وي . که امام قرائت په جهرو ويلو نو
 مقتديان به ورته بڼه غوږ پيښي او کله چې امام
 وَلَا الضَّالِّينَ وایه نو امام او مقتديان به ورو (آمین)
 ووي . له قرائت څخه وروسته امام په زور ^{کبير} الله
 وایي او رکوع ته ښکته کيږي . مقتدي به هم
 په ورو الله اکبر وایي او رکوع ته به ځي .
 او په رکوع کښي به امام او مقتديان درې ځله
 سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ووي .

کله چې امام له رکوع څخه راپورته کيږي په
 جهر سره سمع الله لمن حمده وایي . ورپسې به
 مقتديان د رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ په ورو ويلو سره له

- ۱- محترم ښوونکی دی شاگردونه دا اذان او اقامت په باره کښی معلومات ویکړی .
- ۲- محترم ښوونکی دی د جماعت د لماغې نیت او د جهر او خفیه لماغې اوقات نږدې وکړو

پوښتنې

- ۱- داجهان حامد اکړی دی ؟
 - ۲- هرچاته څوک روزي ورکوي ؟
 - ۳- ښه او بد د چاله لوری ټاکل شویدی ؟
 - ۴- د عبادت ورڅوک دی ؟
-

لاندې جملې پوره کړئ

- ۵- موزن ټول د ، بندگان یو .
- ۶- الله ، دی .

رکوع نه پورته کيڙي .

کله چې امام په زوره ^{الله اکبر} ووايه اوسجدي ته ولاړي ، مقتدي به هم ^{الله اکبر} په ورو ويلو .
په امام پسي سجدي ته ځي اوسجدي کښي به درې ^{سبحان ربّي العلي} وايي او په همدې ډول دامام په متابعت دوه سجدي به پوره کوي .

دوهم رکعت به هم دلومړي رکعت په شان د امام سره اداء کوي . او په اوله قعه کښي دې ^{الحیات لله} تر عبده ورسوله پورې ووايي .

که لمونځ دوه رکعتي وي نو درود شريف اود عادي هم ولولي ، او دامام په متابعت دې سلام وگرزي او که لمونځ څلور رکعتي يا درې رکعتي وي نو د

عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ لَهُ وَيَلُو وَرُوسْتَهُ دِي دَامَام پِه مَتَا
 پاشي او پاتې ركعتونه دي اداء وپه آخره قعده
 كښي دي د تشهد درود او د عاليه ويلونه وروسته
 دامام په پيروي بني او كين خواته سلام وگرزوي
 امام سلام په لورې وانراو مقتديان يې په ورواځي

پوښتنې

- ۱- لمونځ کول په جماعت سره فضيلت لري او که يوازې؟
- ۲- د جماعت لمونځ څه کته لري؟
- ۳- کله چې اقامت ويل شروع شي نو لمونځ کوونکی دی څه

وسړي؟

- ۴- کله چې امام قرائت په جهلولی، مقتديان څه کوي؟
- ۵- (آمين) څه وخت او څه رنگ ويل کيږي؟
- ۶- درود او دعا په کومه قعده کښي لوستل کيږي؟

دگاوندی حقوق

هر هغه څوك چې زموږ په خوا كېنې اوسېږي
هغه زموږ گاونډي دی .

زموږ د پاك دين له مخې گاونډی دېر حقونه لري .
زموږ پيغمبر ﷺ د گاونډيانو سره ډير زيات
احسان كاوه او مسلمانانو ته به يې نصيحت كاوه چې :
د خپلو گاونډيانو سره نيكې كوی او ضرر ورته مه رسوی
زموږ پيغمبر ﷺ د گاونډی په حق كېنې
موږ ته داسې ښودنه كړيده چې : په طعام كېنې د گاونډي
برخه مه هيروئ ، ان تردې چې فرمايلي دي : په
اينگولي اکتغ ، كېنې د گاونډي له پاره يو څه
او به زياتې واچوئ .

دمشرانو حقوق

خرنگه چي مشران په کشرانو باندی شفقت او مهرباني
کوي نو کشرانو ته هم پکار دي چي دمشرانو
زيات عزت او احترام وساتي . حکم چي زرمونږ
په غېږه ^{مسک} الله عليه و آله فرمايلي دي :

چا چي زرمونږ پر کشرانو مهرباني ونه کړه او زرمونږ
دمشرانو قدر يې ونه کړهغه زرمونږ له ډلي څخه نه
دی .

کله چي مشران خبرې کوي ، کشران ، به په ډير
ادب کښي او خبرو ته به يې غوږ نيسي .
او که کشران دمشرانو په مخ کښي خبرې کول وغواړي
نو په کار ده چي اجازه ترې واخلی او په ډير ادب
سره وغږيږي ، او په نیکو او روا کارونو کې به يې امر

په بڼه ډول سرته رسوي .

پوښتنې

- ۱- کاوندي چاته ويل کيږي ؟
- ۲- نرمونږ پيغمبر ﷺ مسلمانانو ته د کاونديانو په هکله څه نصيحت کاوه ؟
- ۳- کشرانو د مشرانو سره ، او مشرانو له د کشرانو سره څه کول په کار دي ؟
- ۴- نرمونږ پيغمبر ﷺ کشرانو ته د مشرانو په هکله څه ښوونه کړېده ؟

د مسجد آداب

مسجد د مسلمانانو د عبادت حای دی .

د مسجد احترام او پاک ساتل د هر مسلمان دیني وظیفه ده .

کله چې مسجد ته ننوړو ، ښی پښه به لومړی کوو
او دا دعاء به وایو :

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ ،

په مسجد کښی لمونځ ، تلاوت ، د خدای جلّاله ذکر
او اسلامي سبقونه لوستل عبادت دی . او
نوری عبث او بې فایده خبرې یا کارونه په کښی
روانه دي .

مسجد ته به نجس یا بد بوږنه شيان د حان

سره نه وړو .

کله چې مسجد ته د ورقللونیت ولرونو داوې هوکې ،
ملی ، اوم پیا نراو یا بد بویه شي له خورلو شخه به خان
ساتو .

په مسجد کښې لاری توکول ، پوزه سونول ، د کاغذونو
اونور شیانو توپي غورزول ، لوبې کول او حغی وهل
ښه کار نه دی .

کله چې له مسجد شخه وحو ، چه پښه به لومړی کوو
اودا دعاء به وایو :

بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ

پوښتنې

- ۱- مسجد کوم ځای ته ویلای شي ؟
- ۲- مسجد ته د ننوتلو په وخت کښې کومه پښه لومړۍ کوو ؟
- ۳- مسجد ته د ننوتلو په وخت کښې کومه دعا ویل کیږي ؟
- ۴- په مسجد کښې کوم کارونه کول عبادت دی ؟
- ۵- کوم کارونه کول په مسجد کښې پښه نه دي ؟
- ۶- د مسجد څخه چې وځو کومه پښه لومړۍ باسو ؟
- ۷- د مسجد څخه د وتلو دعا کومه ده ؟

وَصَلَّى اللّٰهُ تَعَالٰى عَلٰى خَيْرِ خَلْقَةٍ مُحَمَّدٍ
وَعَلٰى اٰلِهٖ وَاَصْحَابِهٖ اَجْمَعِيْنَ
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّحْمِيْنَ

رسول

رسول اويغېر هغه ذات ته ويل کيږي چې
د خدايي له خوا د بندگانو د لارښوونې د پاره استول
شوی وي .

د پيغمبرانو شمير زيات وکم (يولک خلور وښت زړه ،
دی ، مور پرېتولوي پيغمبرانو يا مان اوباور لرو .

زموږ د پيغمبر نوم حضرت محمد ﷺ دی .

د پلار نوم يې عبدالله او د نيكه نوم يې عبدالمطلب وو .

مور يې بي بي آمنه نومیده . په قوم عرب او په قيله قریش

وو . دهکې مغلطې په بنا رکښې د بني هاشمو په درې

کورنۍ کې زيږيدلی دی . حضرت محمد ﷺ د خدايي

غوره نذره او وروستنی پيغمبر دی .

موږ دده امتيان يو او په پيغمبري يې ايمان اوباور لرو .

پوڻستنی

- ۱- زمونڊ پيغمبر صلی اللہ علیہ وسلم نوم شہ دی ؟
- ۲- زمونڊ پيغمبر صلی اللہ علیہ وسلم ڀلار نوم وٺی .
- ۳- محمد صلی اللہ علیہ وسلم اوقبله خوک وو ؟
- ۴- حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم حیرتہ زیر بیدلی دی ؟
- ۵- هغه پيغمبر جي ترڻو وروستنی دی وٺی

لاذی تش ڄایونہ بہ مناسبو کلمو ڊک کری .

- ۶- پيغمبران زیات وکم ، دی .
- ۷- حضرت محمد صلی اللہ علیہ وسلم مور ، نومیدہ .

قرآن شریف

قرآن شریف د خدای جلّ کتاب دی .
د خدای جلّ له خوا د حضرت جبرئیل علیه السلام په
واسطه پر حضرت محمد صلی الله علیه و آله نازل شویدی .
حضرت محمد صلی الله علیه و آله پوره امانت واری سره موږ
ته را رسولی دی . په دی کتاب کښی بندگانونه د
دنیا او آخرت د نیکبختیو ټولې لارې ښودلې شوی
دی . موږ په قرآن کریم پوره ایمان لرو

لازمه یادونه : د عقاید و په برخه کی د ښوونکی اساسی دنده داده
چې د درسونو مطلب او مفهوم په بشپړه توګه زده کوونکو ته ور
زده کړی .

پوښتنې

- ۱- قرآن کریم د خدای ^{جبرجلالہ} له خوا په چا نازل شوی دی ؟
- ۲- قرآن کریم د چا له خوا په حضرت محمد صلی الله علیه وسلم نازل شوی دی ؟
- ۳- قرآن کریم د چا په واسطه په حضرت محمد (ص) نازل شوی دی ؟

هجرت

دخدای جلّالہ پہ لارہ کنبی هجرت کول عبادت
دی . دخدای درضا دپاره وطن پرلینودلوت
هجرت وای .

کاوانوزموز پرپیغبر ﷺ ظلم اوزیاتی کاوه اوپه مکه
معظمه کنبی بی ددین خپرولوته نه پرلینود ، نوځکه
بی خلکوته ددین درمولودپاره دخپلواصحابو
سره دخدای جلّالہ په امر له مکی معظمی څخه مدینې
منورې ته هجرت وکړ . همداسی کوم وخت چی
دبېمانوزموز په هیواد کې خپل مزدوران تربیه کړل
دوی دمسلمانانو دکمزور قیادپاره هلې ځلې شروع کړې .
مسلمانانو ته بی رنگارنگ تکلیفونه ورسول . کله چی قدرت
ته ورسیدل زموز دیر دیني عالمان اوپه دین مین ورونه بی

شهیدان کرل اومو بر پی زمو بر په خوښه د دین
پیروی او خپرو لوتنه نه پر لښودو، نومو بر د ظلم
له لاسه دخپل دین د ساتنې او دخپل اسلامي هیواد
نه د دشمنانو د بیرته شړلو او د هغوی د کلکو ملاتړو
د ورکولو په نیت هجرت وکړ. او په آخر کې مو د
الله په مرسته دخپلو وینو په قیمت خپل اسلامي
هواد د دښمنانو او د هغوی د مزدورانو د تسلط
خخه آزاد کړو.

۱۴- ښوونکي ته لازمه ده چې د زده کوونکو په منح کې دښه نیت او وروړوله فضا رامنځته کړي.

۱۵- ښوونکي دی د درس د اغیزمنتوب په خاطر خپل زده کوونکي وپیژني.

۱۶- ښوونکي باید خپلو زده کوونکو ته په تدریس کې برخه ورکړي.

۱۷- ښوونکي دی د درس په جریان او د درس په پای کې زده کوونکو ته د پوښتنو کولو حق ورکړي.

۱۸- ښوونکي دی زده کوونکو ته کورنۍ وظیفه ورکړي او د زده کوونکو کورنۍ وظیفې دې ملاحظه او اصلاح کړي.

۱۹- ښوونکي دی په تدریس کې له محیطي، ساده او ارزانو مواد وڅخه د جمعې، تفریق، ضرب او تقسیم په عملیو کې ګټه واخلي او همدارنګه ښوونکي دی په درس کې له چارټونو، نقشو، پوسترونو او د سمعي او بصري له نورو موادو څخه کار واخلي.

۲۰- ښوونکي دی په داسې ډول د زده کوونکو پوښتنوته ځواب ووايي چې په راتلونکي کې د درې د پوښتنو کولو استعداد کمزوري نشي.

۲۱- ښوونکي دی زده کوونکي و پوهوي چې ددې کتاب تمرینونه خپلو کتابچوته نقل او هلته دې حل کړي.

ARIC

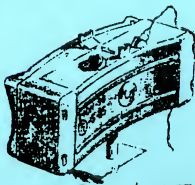
B

6- 421

MOF

8- 25, 1

په ماین باندی لاسوهل د سر خطر یری!

د چاپ شمیر:

د افغانستان له پاره تعلیمی پروژه

د چاپ حق محفوظ دی

د یو این اچ سی آر (UNHCR) په مالی مرستہ

چاپونکی: داکټر مطيعه

دیني ښوونه او روزنه

د دوهم ټولګي لپاره

ليکونکي: مولوی دوست محمد «فیضي» او مولوی غلام عیسی

۱۳۷۶ کال

دینی بنوونه او روزنه

د دوهم ټولګي لپاره

ليکونکي: مولوی دوست محمد «فيضي» او مولوی غلام عیسیٰ

بیا کتونکی: ټاکل شوی هیئت

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سريزه

په هيواد كې داسلامي انقلاب له برياليتوب راوړوسته دهيواد په ټولنيز رغښت كې اساسي بدلونونه رامنځ ته شول. له دې اساسي بدلونونو او ټولنيزو څرگندو غوښتنو سره سم دښوونې او روزنې وزارت وپتيله چې دښوونځيو تعليمي نصاب دښوونې او روزنې په برخه كې داسلامي دولت له پاليسيو او اهدافو سره سم داسلام دسپيڅلي دين پر اساساتو دروي. له همدې امله نوى تعليمي نصاب جوړ او دلازمو پړاوونو له تيرولو وروسته په عمل كښى پلى شو.

دنوى تعليمي نصاب پلى كولو دا اړتيا رامنځ ته كړې چې په دغه نصاب كې شامل مضمونونه دنويو مفرداتو له مخې له سره تدوين او تأليف شي. له نيكه مرغه دجهاد په څوارلس كلنه موده كې دهيواد داوولاد دسمو روزلو په خاطر يو شمير درسي كتابونه دتعليمي مركز له خوا له هيواد نه بهر (پېښور كې) تدوين او تأليف شوي وو. دې كتابونو دحجم او محتوا له مخې دهغه وخت له غوښتنو او شرايطو سره سمون درلود، خو داسلامي دولت له برياليتوب راوړوسته زمونږ، دټولنې دڅرگندو اړتياوو او په هيواد كې دښوونې او روزنې دمرکزى سيستم له مخې بايد ددې كتابونو په متن او محتوا هر اړخيزه نوى كتنه وشي. له همدې امله دښوونې او روزنې دوزارت دتأليف او ترجمې رياست وگمارل شو چې دتعليمي مركز دماهرانو او ليكوالو په مرسته موجوده كتابونه دنويو مفرداتو له مخې چې دواړو خوا و مخكې له مخكې چمتو كړي وو، له سره وگوري او په هغو كې لازم تعديلات او سمون راولي ددې

کار لپاره ددواړو لوريو دماهرانو او علمي غړو يو گډ کميسون په کار پيل وکړ.

دکميسون غړو دنوو مفرداتو له مخې له اول ټولگي څخه تر دريم ټولگي پوري په درسي کتابونو له سره کتنه وکړه او په هغو کې داسلام دسپيشلې دين له اساساتو، دافغانستان داسلامي دولت دپاليسي او فرهنگي اهدافو سره سم او دافغاني ټولنې دغوره ارزښتونو په نظر کې نيولو سره، دعلمي او فرهنگي معيارونو پر بنسټ، په ملي او بين المللي سطح دهيواد دبچيانو دښوونې او روزنې لپاره لازم بدلونونه راوړل شول. دپورتنيو غوښتنو له مخې يې دمضامينو په مفرداتو له سره په نوي کتنې سره ددرسي کتابونو متن او محتوا اصلاح کړه. په همدې ډول دتعليمي مرکز دمؤلفينو او دتأليف او ترجمې درياست ددپيارقمتونو دغړو له خوا په گډه سره له ۴ څخه ۱۲ ټولگي پوري په درسي کتابونو نوي کتنه وشوه او په هغو کېنې لازم بدلونونه راوړل شول.

هيله لرو چې دا هلې ځلې، پدې سره په پوهيدلو چې ددرسي کتابونو تجديد نظر يوه اوږده پروسه او له پلي کيدو څخه مخکې دازمايښتونو او دتجربو دسره رسولو مستلزم ده، دکار پيل وي او دلوي خداي جل جلاله په مرسته خپلو سپيشلو اهدافوته ورسېږو. هيله مند يو چې دهيواد دمحترمو پوهانو، مسلکي شخصيتونو ښوونکو او نورو مينه والو هر اړخيزي مرستې او رغنده وړانديزونه زموږ ددې کار د بشپړ بري ضمانت وکړي.

و من الله توفيق

دتأليف او ترجمې رياست

د ښوونکي لپاره لارښود

- ۱- ښوونکي بايد ټولگي ته له ننوتو مخکې درسي پلان ولري.
- ۲- درسي پلان بايد د درسي ساعت مطابق جوړشي.
- ۳- ښوونکي بايد په ټاکلي وخت ټولگي ته داخل شي.
- ۴- ښوونکي بايد له پاکو جامو سره ټولگي ته ننوځي.
- ۵- ښوونکي بايد ټولگي ته د ننوتو په وخت کې سلام واچوي.
- ۶- ښوونکي بايد د نوي درس په پيل کې بسم الله الرحمن الرحيم

دوايي.

- ۷- د (کلمو الناس على قدر عقولهم) مقول په نظر کې نيولو سره ښوونکي بايد د زده کوونکو له سويې سره سم درس ورکړي.
- ۸- ښوونکي بايد د درس لپاره ښه لضا برابره کړي.
- ۹- ښوونکي بايد د درس د اغيزمنتوب په منظور په تدريس کې له ډول ډول روشونو څخه کار واخلي.
- ۱۰- ښوونکي بايد خپل ځان د يو همکار په توگه زده کوونکو ته وړ

ويژني.

- ۱۱- ښوونکي بايد د زده کوونکو کورنۍ کار وگوري او اصلاح يې کړي او هغوی دې خپلو غلطيوته متوجه کړي.
- ۱۲- ښوونکي بايد د زده کوونکو حاضري واخلي.
- ۱۳- ښوونکي بايد د تدريس په وخت کې خپل زده کوونکي ارزيايي کړي.